



Untold

ALEX HO /
MUZIEKTHEATER
TRANSPARANT

Assepoesters die
nergens helemaal
thuis zijn



Johan Thielemans

Gezien op 22 april 2023
Concertgebouw Brugge, in het kader
van het All Arias Festival

In 805 schreef de Chinese auteur Ye Xian een sprookje dat erg lijkt op 'onze' 'Assepoester', een verhaal uit de 18^e eeuw. Componist Alex Ho bewerkte het verhaal tot een muziektheatervoorstelling. Ho is, net als de rest van de cast en regisseur Julia Cheng, van Chinese afkomst, maar woont en werkt in Europa. Toch voelt hij nog steeds een sterke band met zijn land van herkomst. Dat gegeven kleurt het stuk op een ontroerende wijze in. Het werk werd dit jaar terecht bekroond met de internationale Fedora Opera Prize.

29 APRIL 2023

In het sprookje van Bij Ye Xian snelt een magische vis een arm meisje ter hulp, zodat ze kan schitteren op het koninklijk bal. Natuurlijk wordt de koning verliefd op haar, maar het meisje moet tijdig vluchten voor de betovering verbroken raakt. Daarbij verliest ze een gouden slipper. De koning gaat dan wanhopig op zoek naar de voet, en het meisje, die het schoentje past.

Hoe dicht dit verhaal ook staat bij het Europese, het werd hier niet eerder verteld. Het bleef 'Untold'. Vandaar de titel van dit stuk. Het gaat echter ook over gelijkenissen en verschillen tussen twee culturen. Componist Alex Ho beweegt voortdurend tussen beide in. Hij heeft een passie voor de instrumenten uit Azië, en wil die een plaats geven in de klankwereld van het Westen. In deze bekroonde compositie staan zo een yangqin (een soort cembalum) en Japanse trommels naast een fluit en een piano. Die Westerse dwarsfluit krijgt dan weer een Japanse kleur. Ze klinkt zoals de fluit die gebruikt wordt in het Kabuki-theater. De partituur verstremgelt zo op ingenieuze wijze twee tradities: de klankkleur is Chinees, de muziek daarentegen leunt aan bij de Europese avant-garde. De partituur van Ho klinkt sober, zelfs broos, met veel stiltes. Ze sluit dichter aan bij de gebaldheid van von Webern dan bij post-romantische gevoelsuitbarstingen.

Deze muziek wordt uitgevoerd door een bijzondere cast, die uitsluitend bestaat uit artiesten met Chinese *roots*, die echter allen werken in Engeland, de Verenigde Staten of Frankrijk. De muzikanten doen hier overigens veel meer dan alleen maar hun instrumenten bespelen. Ze acteren met sierlijke gebaren, en lopen en springen bijzonder lenig. Joanne Chiang maakt zelfs een overweldigende indruk als ze met diepe trosslagen en een Chinese gong de handeling ondersteunt.

Deze voorstelling beoogt echter meer dan een oud sprookje vertellen voor een Westers publiek.

Twee figuren springen eruit. Aan de ene kant is dat contratenor Keith Pun in de rol van de koning. Hij raakte zo betoverd door het stemgeluid van een Westerse contratenor dat hij zich deze techniek helemaal eigen maakte, ondanks zijn Chinese achtergrond. Hij heeft een lange, briljante aria als de verliefde koning. Jasmine Chiu vertolkt dan weer al dansend het meisje, in een inventieve choreografie van Julia Cheng.

Deze voorstelling beoogt echter meer dan een oud sprookje vertellen voor een Westers publiek. Elke performer krijgt in de loop van het stuk het woord om kort zijn of haar leven te schetsen. In die pertinente teksten hebben de performers het over wat het betekent om in het Westen te leven, terwijl de cultuur van Aziatische ouders of grootouders je nog steeds sterk tekent.

Ze hebben het over hoe die spreidstand kan wringen en over racisme tegenover mensen met een Aziatische afkomst. Uiteindelijk gaat het over de vraag 'Wie ben ik' als je beweegt tussen twee werelden, twee culturen. Dat zou een rijkdom moeten zijn, maar zo pakt het lang niet altijd uit. Een migrant is vaker wel dan niet iemand die zich nergens helemaal thuis voelt.

Zo wordt dit oude verhaal, dat muzikaal Oost en West vermengt, meer dan een oogstrelende, intrigerende en overtuigende voorstelling. Dat is het stuk zeker, maar het is bovendien menselijk heel ontroerend. Deze 'Untold' laat een Europees publiek voelen wat het betekent om deel uit te maken van een samenleving die je niet helemaal vreemd is, maar waarin je toch nooit helemaal je plaats vindt. Muziektheater Transparant leverde daarmee een prachtige bijdrage aan het 'All Arias' festival, dat op zoek gaat naar nieuwe vormen van muziektheater.